

Omgekeerde weerbaarheid

door Jessy Lamers

Sinds een paar jaar spant de overheid zich in om de weerbaarheid van Nederland en haar burgers te vergroten. Gezien de ontwikkelingen in de buurt en verder weg is het voorbereiden van ons als burgers op grote en kleinere rampen een logische en zinnige aanpak. Hoe die voorbereiding praktisch wordt uitgevoerd, is andere koek. Iedereen die ooit een verandering heeft door willen voeren in een grote organisatie, weet hoe moeilijk dat is. Het begint met begrijpen waarom de verandering nodig is en de urgentie daarvan duidelijk te maken.

De overheid heeft daarom de campagne *Denk Vooruit* gestart, om ons als burgers uit te leggen dat en waarom het noodzakelijk is om voorbereid te zijn op een noodsituatie. In januari dit jaar hebben we allemaal de folder in de bus gekregen over hoe dat aan te pakken. Vele gesprekken zijn er sindsdien over gevoerd, thuis en op het werk. De ene helft van Nederland is aan de slag gegaan en heeft de bezemkast al vol met blikken bonen en flessen water staan. De andere helft van Nederland voelt de urgentie nog niet zo

“Zo is het bijvoorbeeld kinderlijk eenvoudig om de exacte locaties van de kerosineleidingen naar vliegbases te vinden.”

en denkt met een fles wijn en een kaars de avond ook wel door te komen. Het lijkt me nu van belang dat de overheid haar campagne voortzet of zelfs intensificeert, om te zorgen dat die tweede helft van de Nederlandse burgers zich ook voorbereidt.

In dezelfde folder is ook een hoofdstukje “Wat doet de overheid?” opgenomen. Er worden een aantal punten genoemd waarvan ik er twee noem. Zo zal de overheid samenwerken met bondgenoten zoals de NAVO en andere Europese landen. Daar valt niets tegenin te brengen – vooral doorgaan zou ik zeggen. Een tweede punt dat de overheid doet is waarschuwen en informatie geven. Laten we hier even bij stilstaan. In mijn naïviteit dacht ik dat hiermee voorlichting geven aan burgers en bedrijven bedoeld werd. Dat bleek niet zo: de overheid blijkt bijzonder veel meer informatie te verstrekken – ook informatie die onze weerbaarheid juist verlaagt.

In een publicatie in NRC van zaterdag 2 mei werd beschreven dat allerlei (infrastructurele) informatie via de websites van ministeries beschikbaar was, onder andere vanwege transparantie-overwegingen. Zo is het bijvoorbeeld kinderlijk eenvoudig om de exacte locaties van de kerosineleidingen naar vliegbases te vinden (zelf gecheckt), of gegevens over de aansturing van SMART-L radars, be-

nodig voor de verdediging van ons luchtruim. Precieze gegevens over ons spoornet zijn vrijelijk te verkrijgen – al blijkt ProRail de relevante informatie ondertussen achter een wachtwoord opgeborgen te hebben. Wat de overheid met het geven van informatie kennelijk ook bedoelt, is het ongebreideld openbaar maken van allerlei (infrastructurele) informatie waarmee een roedel pubers uit baldadigheid al forse schade zou kunnen aanrichten.

Bij het Ministerie van Defensie moeten ze zich de haren uit het hoofd getrokken hebben. Eindelijk wordt er weer geïnvesteerd in Defensie en lijken we ons te realiseren hoe kwetsbaar we zijn geworden. De genoemde campagne, maar ook het werven van reservisten en het aanschaffen van meer materieel zijn voorbeelden van maatregelen om onze kwetsbaarheid te verlagen. Wat gebeurt er vervolgens bij de andere ministeries? Wordt er daar ook gesproken over weerbaarheid en het samenstellen van een ministerie-equivalent van een noodpakket? Wat doet een ministerie om zijn

Jessy Lamers

“De toekomst vraagt ons nadrukkelijk om samen te werken.”

Campagne 'Denk vooruit' van de rijksoverheid

eigen weerbaarheid te verhogen? Wordt er meegedacht, of staat Defensie er in haar eentje voor? Het lijkt wel alsof we bij de ministeries dezelfde splitsing zien als binnen de bevolking: de ene helft bereidt zich voor en de andere wacht nog even af.

Om terug te komen op de eerdergenoemde samenwerking die de folder ons toezegt: daar waar de overheid al samenwerkt met de NAVO en andere Europese landen, zal de overheid ook nog wat aandacht moeten schenken aan de verbetering van samenwerking en afstemming tussen de ministeries. De toekomst vraagt ons nadrukkelijk om samen te werken. Samenwerking tussen landen, NAVO-partners, partners thuis, burens, bedrijven, politici maar vooral ook tussen ministeries.

Ik heb de folder goed gelezen, erover gesproken, nagedacht en beslissingen genomen. Ik heb voldoende water en batterijen om met mijn gezin 72 uur door te komen, en langer ook. Ik doe m'n best om weerbaar te zijn en een bijdrage te kunnen leveren als het zover is. Ik zou de overheid willen vragen om ook een folder met weerbaarheidsadviezen onder de ministeries te verspreiden, zodat het Ministerie van Defensie er niet alleen voor staat.

Jessy Lamers werkt al ruim 30 jaar in de techniek en heeft een achtergrond in de cognitieve psychologie. Na functies bij onder meer het Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium, KLM Engineering & Maintenance en Boer & Croon is zij sinds 2024 Operationeel Directeur bij Thales in Hengelo.